

ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГАЛУЗІ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА

**ФАДЕЄНКО Я.Ю., АСПИРАНТ*, ВІДДІЛУ ГОДІВЛІ ЖУЙНИХ ТВАРИН
ІНСТИТУТ ТВАРИННИЦТВА НААН УКРАЇНИ**

Реалізація генетичного потенціалу продуктивності худоби зумовлюється багатьма чинниками, найголовнішими з яких є забезпечення оптимального розвитку тварин, запровадження найбільш біологічно виправданих технологій утримання та експлуатації худоби, формування високопродуктивного племінного ядра у стаді. Організація і технологія вирощування ремонтного молодняку повинна базуватися на закономірностях індивідуального розвитку, враховувати біологічні особливості росту, забезпечувати формування відтворної функції тварин [1].

Для ритмічності отелень протягом року необхідно проектувати щомісяця тільність 8,6% корів, що є на 1 січня. Найвища запліднюваність відзначається при заплідненні тварин у першу і другу охоту. Встановлено такі оптимальні строки першого запліднення телиць – 16-18 місяців після досягнення ними 70% живої маси дорослих тварин даної породи [2].

При формуванні високопродуктивного, ефективного стада має велике значення визначення впливу сезону народження на інтенсивність росту і розвитку ремонтних телиць, їх відтворнювальну здатність та подальшу молочну продуктивність.

В усіх категоріях господарств України простежується чітка щорічна тенденція збільшення виробництва молока у літні місяці року у 1,5 – 2 рази проти зимових, тобто, сезонний характер розтєлення корів та виробництва молока. Так, на травень, червень і липень припадає 32,7 % отелень корів, а на січень, лютий та березень – 17,7 %, або у 2 рази менше [3].

Одночасно регулювання отелень за сезонами року з метою рівномірного виробництва молока протягом року має здійснюватися насамперед на молочних комплексах і великих фермах, забезпечуючи повноцінну годівлю тварин в усі періоди року. Однак останні роки відсутня інформація щодо ефективності вирощування і плідного осіменіння телиць у більш ранньому віці в залежності від сезону отєлення корів. При формуванні високопродуктивного, ефективного

*Науковий керівник – докт. с-г. наук Михальченко С.А.

стада має велике значення визначення впливу сезону народження на інтенсивність росту і розвитку ремонтних телиць, їх відтворювальну здатність [4].

В умовах ДГ «Гонтарівка» Інституту тваринництва НААН на основі ретроспективних даних проведено аналіз ступеню впливу сезону народження телиць української чорно-рябої молочної породи на інтенсивність росту і розвитку ремонтних телиць, їх відтворювальну здатність та молочну продуктивність.

У ДГ «Гонтарівка» проводили визначення впливу сезону народження на ріст і розвиток ремонтних теличок, їх відтворювальну здатність. На основі ретроспективних даних за 2005-2013 роки на поголів'ї корів української чорно-рябої молочної породи проведено дослідження в ДГ «Гонтарівка» Інституту тваринництва НААН України. Для цього сформовані 4 групи теличок: I група (дослідна) - народження теличок взимку; II група (дослідна) – народження теличок навесні; III група (дослідна) - народження теличок влітку; IV група (дослідна) - народження теличок восени.

Аналіз розтелень корів за останні 5 років по місяцях року у ДГ «Гонтарівка» показав, що найбільша кількість отелень проходить у весняні місяці року – 40-41 %, влітку 25-26 %, восени 13-14 %, взимку 19-20 %. Тобто 2/3 всіх розтелень у господарстві відбувається у весняно-літній період і тільки 1/3 – у осінне-зимовий період. Але за дослідженнями багатьох вітчизняних і закордонних вчених доведено, що надій корів, які розтелилися взимку на 8-11 % більший, ніж у корів, які розтелилися навесні і влітку [5].

Дослідженнями встановлено, що найвищою жива маса теличок була при народженні взимку – 37,5 кг, що вірогідно більше проти телят, які народилися весною на 3,8 % та влітку на 5,5 %. Жива маса телиць у 18 міс. також найбільшою була у 2-й групі, які народилися взимку – 422,2 кг, що вірогідно більше проти 3-ї групи на 3,3 % та проти 4-ї групи на 4,9 %.

Аналіз відтворних якостей телиць показав, що жива маса телиць при осіменінні в усіх групах була приблизно однаковою – 385-391 кг, що є оптимальним для даної породи. Проте вік телиць при осіменінні найменшим був у телиць 2-ї групи, які народилися взимку – 502 дні, або 16,7 місяців, а найбільшим у 4-й групі, які народилися влітку – 534,6 дні (17,8 міс., $P < 0,95$).

Розтелення корів-первісток 2-ї групи припадало якраз на зимовий період і молочна продуктивність їх виявилася найвищою 5670 кг, що вірогідно більше проти одноліток 4-ї групи на 320 кг

(6,6 %, $P < 0,95$) та не вірогідно більше відносно весняних та осінніх одноліток, відповідно на 3,4 та 4,8 %. Пожиттєвий надій найвищим був у корів, які народилися взимку і склав 360,6 т молока, що на 14,1 % більше проти осінніх, на 68,9 % - відносно весняних та на 69,4 % , ніж літніх аналогів.

Таким чином встановлено, що найбільш ефективним у молочному скотарстві є вирощування ремонтних телиць, які народилися взимку. Вони проявили найбільшу інтенсивність росту до 18-місячного віку, що сприяло більш ранньому їх заплідненню і більш високій молочній продуктивності.

Література.

1. Батир Ю.Г. Інвестиційна стратегія розвитку аграрної сфери / Ю.Г. Батир., Н.В. Чуйко, К.Г. Храпач // Зб. наук. праць ХДЗВА. – 2015. – Вип. 31, Ч.1. – С. 13-19.

2. Рубан Ю.Д. Скотарство і технологія виробництва молока та яловичини. – Х.: Еспада, 2002. – 572 с.

3. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року / За ред. Ю.О. Лупенка, В.Я. Месель-Веселяка – К.: ННЦ «ІАЕ», 2012. – 182 с.

4. Хуборкова С.В. Молочная продуктивность, микробиологические и технологические показатели молока коров разных сезонов отела / С.В. Хуборкова // Автореф. дис. на соискание уч. ст. канд. с-х наук. – М., 2013. – 20 с.

5. Федорович В. Відтворювальна здатність корів молочних порід за віком / В. Федорович // Тваринництво України, – 2015. – № 1-2. – С. 19-23.

СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ ЯКОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ

***ХОМЕНКО О.М., СТУДЕНТКА*,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

За часів СРСР, до складу якого входила і Україна, її економіка базувалася на колективному господарстві, плановості в системі управління, промисловому виробництві та централізованому

* Науковий керівник – Грідін О.В., ст. викладач